

TAŞERON İŞÇİLERİNİN SORUNLARI NASIL ÇÖZÜME KAVUŞTURULUR?

Aydınlık Gazetesi, 14 Ekim 2013

Yıldırım Koç

Günümüzde işçi sınıfının yoğun bir sömürüye maruz kalan kesimlerinin başında taşeron işçileri gelmektedir.

Geçmişte taşeron işçilerinin sayısı ve işçi sınıfı içindeki oranı azdı.

Ancak AKP iktidarlara döneminde, işgücü maliyetini düşürmek, özellikle AKP yandaş kesimlere ihaleler yoluyla büyük kârlar sağlamak amacıyla, taşeronluk, hizmet alımı, fason üretimi, müteahhitlik gibi uygulamalar hızla yaygınlaştırıldı.

Taşeron işçilerinin sayısı milyonları buldu. Ancak taşeron işçilerinin büyük bölümü, mevcut kanunlardaki haklarını bilmediğinden büyük hak kaybına uğramaktadır.

Taşeron işçilerinin İş Kanunundan kaynaklanan önemli hakları vardır.

Ancak sanki bu haklar yokmuş da, yapılacak kanun değişiklikleriyle taşeron işçilerine yeni hak verilecekmiş gibi bir hava yaratılmak istenmektedir.

Tam tersi bir durum söz konusudur.

Hükümet, taşeron işçilerinin birçoğunun kullanmadığı mevcut hakları ortadan kaldırma çabası içindedir.

Taşeron işçileri de 4857 sayılı İş Kanununa göre çalışmaktadır. Bu kanunda taşeron işçilerini koruyan bazı özel düzenlemeler vardır. Ancak ne yazık ki bu düzenlemeler yeterince bilinmediğinden, taşeron işçileri onbinlerce liralık haklarını göz göre göre kaybetmektedir.

Yatağan'daki Taşeron İşçileri

Somut bir örnek vereyim. Yatağan Termik Santralinde makine bakımında çalışan taşeron işçileri var.

Yürürlükteki kanuna göre, asıl işin bir bölümünün taşerona verilebilmesi için, teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektirmesi şart. Asıl işverenle taşeron veya alt işveren arasında bir sözleşme imzalanıyor. Buna "alt işverenlik sözleşmesi" deniyor. Eğer taşerona verilen asıl iş, teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren bir iş değilse, bu alt işverenlik sözleşmesi kanunen "yok" sayılıyor. Alt işverenlik sözleşmesi "YOK" sayılınca, taşeron işçileri işin başından itibaren asıl işverenin işçisi kabul ediliyor.

Yatağan Termik Santralinde Tes-İş Sendikası'nın imzaladığı toplu iş sözleşmesi var.

Taşeron işçisi geçmişte sendikaya üye olmasa bile, bu toplu sözleşmeden yararlanıyor. Yargıtay'ın bu konuda işçi lehinde önemli kararları var.

Yargıtay'ın mantığı şöyle: Eğer bu işçi böyle bir hakkının olduğunu bilseydi, sendikaya üye olur, toplu sözleşmeden yararlanırdı. O zaman, geçmişte sendikaya üye olmasa bile, geçmişe dönük olarak yürürlükteki toplu sözleşmeden yararlanır.

Durum böyle olunca, taşeron işçisi, son beş yıllık dönemde, kendi aldığı ücret ile benzer işi yapan sendikalı işçinin aldığı ücret arasındaki farkı toptan alıyor.

Diyelim ki bu işçi bugün ayda 900 lira alıyor. Aynı işi yapan sendikalı işçinin aldığı net aylık ücret de 2000 lira. Aradaki fark ayda 1100 lira. Yılda 13.200 lira. Geçmiş beş yıl için böyle bir hesap yapılıyor. Nereden baksanız, yalnızca geçmişe dönük ücret alacağı olarak ortaya 60 bin lira civarında bir para çıkıyor.

Tes-İş'in toplu sözleşmesinde yılda 112 yevmiye tutarında ikramiyeye vardır. Son beş yıllık dönemde her yıl için 112 yevmiye tutarında ikramiyeyi de hesap ediyorsunuz. Ayrıca çeşitli sosyal yardımlar vardır. Fazla çalışma ücretinin hesaplanmasında kanundaki oranla toplu sözleşmedeki oran farklıdır. Böyle bir işçi neredeyse 100 bin liraya yakın bir para alır.

Özel sektör işletmelerinde de asıl işin bir bölümünün teknolojik nedenler olmadan taşerona verilmesi durumunda, bu ilişki kanunen "YOK" sayılıyor ve taşeron işçileri, işin başından itibaren asıl işverenin işçileri kabul ediliyor.

Öğrenen, örgütlenen, mücadele eden işçi, sorununu çözer.